

Малішевська
Вікторія Антонівна
доктор медичних наук,
професор

Основні дати життя і діяльності

- 23.03.1922 р.** – народилася в с.Веселе Широколанівського рай-ну Миколаївської обл. (раніше - м. Зульц Одеської обл.)
- 1939 р.** – закінчила середню школу в м. Олександрія Кіровоградської обл.
- 1939 р.** – вступає до Харківського стоматологічного інституту.
- 1941 р.** – переводиться на 3-й курс лікувального факультету 1-го Харківського медичного інституту.
- 1944 р.** – закінчила Харківський медичний інститут і була зарахована до аспірантури на кафедру анатомії людини.
- Квітень 1945р.** – мобілізована до лав Радянської армії і призначена старшим лікарем Чугуївського військового авіаційного училища.
- 1946 р.** – звільнена у запас і повертається на кафедру анатомії людини
- 1952 р.** – захищає кандидатську дисертацію на тему: «Железы-глотки человека и некоторых животных».
- 1953 р.** – рішенням ВАК СРСР їй присуджено науковий ступінь кандидата медичних наук.
- 1956 р.** – переїжджає до Чернівців, де працює на кафедрі анатомії людини Чернівецького медичного інституту.
- 1965 р.** – займає посаду доцента цієї кафедри.
- 1966 р.** – захищає докторську дисертацію на тему: «Сравнительная эмбриология легких человека и некоторых млекопитающих».
- 1967 р.** – присуджено науковий ступінь доктора медичних наук.
- 1968- 1971 рр.** – працює за сумісництвом проректором з наукової роботи.

- 1969 р.** – ВАК СРСР затверджує її у вченому званні - професор .
- 1970- 1986 рр.** – працює завідувачем кафедри анатомії людини Чернівецького медичного інституту.
- 1986 р.** – за власним бажанням виходить на пенсію.
- 1998 р.** – зарахована на посаду професора - консультанта кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії.
- 2000-2001 рр.** – повертається на посаду завідувача кафедри анатомії людини.
- 2001- 2010рр.** – проживає в Ізраїлі.
- 30.01.2010 р.** – пішла з життя Вікторія Антонівна

Сучасний вигляд морфологічного корпусу БДМА. 1999 р.

Кроки поступу та наукова діяльність

Малішевська Вікторія Антонівна народилася 23 березня 1922 року в с. Веселе Широколанівського району Миколаївської області (за старим адміністративним поділом село називалося містом Зульц Одеської області). До 1929 року проживала в м. Одесі. У цьому ж році померла її мати - Катерина Максимівна. Батько - Малішевський Антон Павлович - за фахом - агроном. В останні роки працював керуючим Сталінської (нині - Донецької) обласної контори «Сортнасіновоч». Помер у 1953 р. Йому за фахом роботи часто доводилось міняти місце роботи, у зв'язку з чим Вікторія навчалась у школах міст Гайсин (Вінницька обл.), Осипенко (тепер м. Бердянськ Запорізької обл.), а середню школу (в 1939 р.) вона вже закінчила в м. Олександрії Кіровоградської області.

Одразу ж після школи поступила до Харківського стоматологічного інституту. До початку війни встигла закінчити два курси інституту, який під час війни евакуювали до м.Чкалова.

Вже тут вона перевелася на третій курс лікувального факультету також евакуйованого 1-го Харківського медінституту, який закінчила в 1944 році. Всі роки навчання студентка Малішевська була відмінницею, тому після отримання диплома лікаря її залишили в аспірантурі при кафедрі анатомії людини, яку в той час очолював добре відомий на той час професор Р.Д. Синельников (автор відомого «Атласу анатомії людини»). У цьому ж році інститут повернувся з евакуації до Харкова.

У квітні 1945 року Вікторія Антонівна була мобілізована до лав Радянської армії і призначена старшим лікарем Чугуївського військового авіаційного училища. В 1946 році була звільнена в запас і повернулася на кафедру.

В 1952 році В.А. Малішевська успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: « Железы глотки человека и некоторых животных» . За рішенням ВАК СРСР ММД № 6239 від 16.02.1953 року їй присвоїли науковий ступінь кандидата медичних наук.

*Колектив кафедри анатомії людини Чернівецького медичного інституту.
Зліва направо: ас. Т. В. Князєва, асп. М. М. Козуб, доц. Г. Г. Фішер,
ас. А. А. Влюшина, проф. М. Г. Туркевич, ас. В. А. Малішевська,
асп. В. М. Круцяк, ас. К. С. Шевчук, ст. лаб. В. І. Степанова. 1962 р.*

З 1956 року Малішевська працює в Чернівецькому медичному інституті на кафедрі анатомії людини. Спочатку – господарським асистентом і багато зробила для якісного забезпечення навчального процесу.

*Після здачі державного екзамену.
Сидять: доц. Г. Г. Фішер, проф. Б. Л. Радзіховський та М. Г. Туркевич,
доц. О. Г. Рябишенко, ас. В. А. Малішевська. 1963 р.*

У 1965 році була переведена на посаду доцента.

В 1967 році під керівництвом професора М.Г. Туркевича написала і успішно захистила докторську дисертацію на тему: «Сравнительная эмбриология легких человека и некоторых млекопитающих». В цьому ж році їй було присвоєно вчений ступінь доктора медичних наук і переведено на посаду професора кафедри.

У травні 1968 року розпорядженням міністра охорони здоров'я П.Л. Щупика Вікторію Антонівну призначили проректором з навчально-наукової роботи інституту.

У 1969 році ВАК СРСР затвердив В.А. Малішевську у вченому званні - професор, а у 1970 році її було обрано на посаду завідувача кафедри анатомії людини, яку вона очолювала до 1986 року. В цьому ж році за власним бажанням вона вийшла на пенсію.

У 1998 році Вікторію Антонівну зарахували на посаду професора - консультанта кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії. А в 2000 р. вона знову повертається на посаду завідувача кафедри анатомії людини, де і пропрацювала до 2001 р.

В.А. Малішевська є автором більш 100 друкованих наукових праць та двох авторських свідоцтв на винаходи. Основний напрямок її праць - пренатальний морфогенез органів людини. Професор Малішевська продовжувала наукові дослідження з вивчення органів і систем людини та тварин, які на кафедрі

започаткував професор М.Г. Туркевич. Під керівництвом В.А. Малішевської захищені 4 докторські та 11 кандидатських дисертацій.

За свій внесок в наукові дослідження, виховання нового покоління науковців вона була нагороджена медаллю «За доблесну працю» та знаком «Відмінник охорони здоров'я»

З нагоди 50- річчя портрет професора В.А. Малішевської було занесено до галереї фундаторів наукових шкіл академії.

Наукова спадщина

**1. МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
УССР
ЛЬВОВСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ**

В.А.МАЛИШЕВСКАЯ
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ЭМБРИОЛОГИЯ
ЛЕГКИХ ЧЕЛОВЕКА
И НЕКОТОРОХ МЛЕКОПИТАЮЩИХ
А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
диссертации на соискание ученой степени
доктора медицинских наук

ЛЬВОВ

1966

Дисертації, автореферати:

1. Малишевская В.А. Железы глотки человека и некоторых животных: дис. ... кандидата мед. наук /Малишевская Виктория Антоновна. – Харьков, 1952.
2. Малишевская В.А. Железы глотки человека и некоторых животных: автореф. дис... кандидата мед. наук /Малишевская Виктория Антоновна. – Харьков, 1952. - 20 с.
3. Малишевская В.А. Сравнительная эмбриология легких человека и некоторых млекопитающих: дис. ... доктора медицинских наук / Малишевская Виктория Антоновна. – Черновцы: ЧМИ, 1965. – 415 с.
4. Малишевская В.А. Сравнительная эмбриология легких человека и некоторых млекопитающих: автореф. дис... доктора медицинских наук / Малишевская Виктория Антоновна. – Львов, 1966.

Колектив кафедри анатомії людини. Зліва направо: ас. Ф. Д. Марчук, М. М. Козуб, В. О. Власов, К. С. Шевчук, проф. М. Г. Туркевич, доц. Г. Г. Фішер і В. А. Малишевська, ас. В. М. Круцяк. 1968 р.

Колектив кафедри (1998р.)

Основні праці та статті

1. Кривецкая И.И. Методические рекомендации по изучению анатомии черепных нервов и органов чувств: (в помощь самостоятельной работе иностранных студентов) / И.И. Кривецкая, В.А. Малишевская, Черновцы: Медик. – 2000. – С.34
2. Малішевська В.А. Шляхи поглиблення інтеграції навчальних дисциплін у медичній академії / В.А. Малішевська, Ю.Т. Ахтемійчук, М.Д. Лютик, І.У. Свистонюк // Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні: науково-методична конференція) - К. - Дніпропетровськ, 2001. - С.424- 425.
3. Пішак В.П. Життя і творчі злети професора Володимира Миколайовича Круцяка / В.П. Пішак, Ю.Т.Ахтемійчук, В.А. Малішевська // Буковинський медичний вісник. - 2001.- №3- 4.- С.3- 5.
4. Слободян О.М. Взаємовідношення внутрішньоорганих венозних судин печінки новонароджених / О.М. Слободян, В.А. Малішевська, Ю.Т. Ахтемійчук // Український медичний альманах. - 2001. - №3. - С.155- 157.
5. Внеорганные нервы и сосуды поджелудочной железы собаки / В.А Малишевская //Труды 2-й украинской конференции анатомов, гистологов, эмбриологов и топографоанатомов: тезисы докл. — Харьков. — 1958. — С.345-355.

6. Брындак О.И. Морфологическое обоснование некоторых причин крипторхизма / О.И. Брындак, В.А. Малишевская, В.И. Бережной [и др.] // Урология и нефрология. – 1978. – №6. – С.40-44.
7. Малишевская В.А. Пренатальный морфогенез органов дыхательного аппарата и бронхогенной группы желез человека / В.А. Малишевская // Общие закономерности морфогенеза и регенерации. – Тернополь: 1975. – С.158-159.
8. Малишевская В.А. Развитие желез глотки в онтогенезе человека. / В.А. Малишевская // Архив анатомии, цитологии и эмбриологии. – 1964. – Т.47, вып.11. – С.25-29.
9. Малишевская В.А. Развитие легочных вен у человека и некоторых млекопитающих / В.А. Малишевская // Функциональная и прикладная анатомия венозной системы. – М., 1969. – С.119-125.
10. Малишевская В.А. Формирование сосудистого русла вилочковой железы человека в пренатальном периоде онтогенеза / В.А. Малишевская, Л.О. Филиппова // Труды Крымского мед.института. – 1983. – Т.100.- С.22-23.
11. Малишевская В.А. Онтогенез легких на ранних стадиях внутриутробного развития // В.А. Малишевская. Эмбриогенез органов человека. – Волгоград, 1974. – С. 195-206.

Колектив кафедри анатомії людини. Сидять: ас. Л. О. Філіпова, проф. В. М. Круцяк, В. А. Малишевська, доц. Г. Г. Фішер, М. М. Козуб. Стоять: ас. Ф. Д. Марчук, І. Ю. Полянський, Ю. Я. Войтів, А. О. Лойтра, Б. Г. Макар, В. І. Проняєв, асп. Ю. Т. Ахтемійчук. 1986 р.

Список учнів:

Під керівництвом професора В.А. Малішевської

Захистили докторські дисертації:

1. Круцяк В.Н. Пренатальный онтогенез внепеченочных желчных путей человека и некоторых млекопитающих (сравнительно-эмбриологическое исследование) : дис. ... доктора медицинских наук. - Черновцы: ЧМИ, 1970. - 450 с.
2. Проняев В.И. Морфологическое становление концентрационного аппарата почки в онтогенезе человека и некоторых позвоночных животных: дис.. ... доктора медицинских наук: 14.00.02 / В.И. Проняев. - Черновцы: ЧМИ, 1985. - 450 с.
3. Ахтемійчук Ю.Т. Розвиток і становлення топографії органів та структур за очеревинного простору в ранньому онтогенезі людини: дис.. ... доктора медичних наук: 14.03.01 / Ю.Т. Ахтемійчук - Чернівці: ЧМІ, 1999. - 399 с.
4. Макар Б.Г. Становлення і топографоанатомічні взаємовідношення стінок носа з суміжними структурами в постнатальному онтогенезі людини: дис.. ... доктора медичних наук: 14.03.01 / Б.Г. Макар - Чернівці: БДМА, 2003. - 409 с.

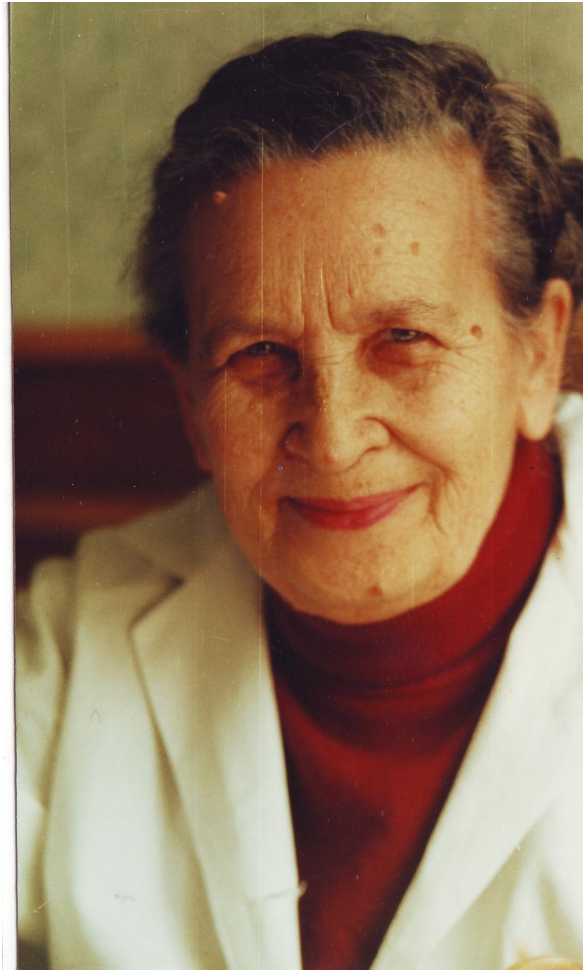
Захистили кандидатські дисертації:

1. Романюк С.М. Эмбриональное развитие околоушной слюнной железы человека - 1971 р.
2. Проняев В.І. Развитие и возрастные особенности артерий почек человека - 1973 р.
3. Лойтра А.О. Развитие желудка и двенадцатиперстной кишки в пренатальном периоде онтогенеза человека - 1974 р.
4. Бриндак О.І. - відомості про дисертаційну роботу відсутні. - 1975 р.
5. Макар Б.Г. Развитие полости носа и ее придаточных пазух в пренатальном периоде онтогенеза человека - 1978 р.
6. Кумка М.М. Пренатальный морфогенез придатка яичника и

- семьявыносящего протока человека - 1980 р.
7. Филипова Л.О. Пренатальный морфогенез вилочковой железы человека - 1982 р.
8. Цигикало О.В. Развитие і становлення топографії головних компонентів коренів легень людини в пренатальному періоді онтогенезу - 1998 р.
9. Унгурян В.П. Развитие і становлення топографії компонентів воріт печінки в ранньому періоді онтогенезу людини - 1998 р.
10. Слободян О.М. Внутрішньоорганні взаємовідносини венозних структур печінки в пренатальному періоді онтогенезу - 1999 р.
11. Марчук В.Ф. Особливості морфогенезу і становлення будови яєчників в пренатальному періоді онтогенезу - 2006 р.

Учні і колеги (2001 р)

Слово про вчителя

**Макар Б.Г.
професор БДМУ**

Щиро вірю в те, що нічого випадкового в житті не буває, і люди по життю зустрічаються теж не випадково. Поступивши в аспірантуру на кафедру анатомії людини, мені випало велике щастя познайомитися з професором, завідувачем кафедри Малішевською Вікторією Антонівною. Як науковий керівник вона втілювала в собі вимогливого вчителя і разом з тим справжню материнську турботу. Саме вона відкрила для мене новий світ наукового пошуку на теренах фундаментальних дисциплін. Вікторія Антонівна допомагала мені у важкі хвилини проблем моєї родини і назавжди залишилась головним наставником в моєму житті.

Від того часу, як я став її учнем, вона справляла на мене враження дуже доброзичливої людини, яка завжди була готова прийти на допомогу. За довгі роки, спілкуючись з Вікторією Антонівною, я дійшов до висновку, що її інтелігентність, порядність, людяність – не якась награна риса характеру, а просто притаманна їй від народження внутрішня потреба – творити людям добро. На мій погляд, це взірць, якою повинна бути Людина. Я особисто мав

нагоду неодноразово бути свідком, як студенти, чи сторонні люди звертались за допомогою до шанованого професора. І, як правило, вони отримували допомогу і мудру пораду. Особливу увагу вона приділяла навчально-допоміжному персоналу. Знаючи їх проблеми, вона завжди знаходила спосіб будь-чим допомогти у скрутну хвилину життя.

Вікторія Антонівна була чудовою жінкою з чарівною посмішкою, відкритим серцем, з вірою у світле майбутнє. Талановитий організатор, відомий вчений, педагог з глибокою культурою та інтелігентністю, всі ці якості викликали величезну повагу, і вона з любов'ю передавала їх своїм учням.

Наукову роботу вона тісно пов'язувала з педагогічною. Її глибокі за змістом і художньою формою лекції користувалися значною популярністю, а практичні заняття викликали велику зацікавленість і бажання студентів оволодіти важливим розділом медичної науки.

Незважаючи на велику зайнятість, вона залишалася завжди чуйною, уважною колегою, турботливим вчителем і вихователем. Не звертаючи уваги на титули та звання, вона вражала молодь своєю демократичністю: спілкувалася зі студентами як з рівними, з справжньою і щирою повагою до кожного.

Її організаторські здібності, ентузіазм, енергія і оперативність відобразилися глибокою повагою і шаном серед професорсько-викладацького складу інституту.

Світла Їй пам'ять.

Слободян О.М.,
доктор медичних наук

Вперше почув прізвище Малішевської Вікторії Антонівни на лекціях з анатомії людини, ще будучи студентом-першокурсником Чернівецького медичного інституту. Нам, студентам, розповідали, що перед її палкою вродою чоловіки схиляли голову. Тоді я ще не помишляв, що невдовзі певний термін часу мого життя буде пов'язаний з цим ім'ям: найчарівнішою, найчудовішою людиною – жінкою мого життя - Малішевською Вікторією Антонівною. Довелося з нею побувати в різноманітних взаємовідносинах, бачити її в радощах і смутку, але вона ніколи не втрачала високої людяності.

Ще й досі перед моїми очима постає ця людина, вчений, «мати», яка будучи пенсіонеркою, взяла під свою опіку чотирьох молодих топографоанатомів для завершення виконання кандидатських дисертацій.

Прийшовши на кафедру топографічної анатомії та оперативної хірургії як науковий керівник, Вікторія Антонівна розпочала працювати над темами дисертаційних робіт. Працювала затято й зосереджено, ходячи між грою

об'єктивних тенденцій і суб'єктивних факторів, між сумнівами і надіями, між затуханням і сподіванням.

Перш за все вона почала з відвідувань практичних занять, які проводили ми, після чого допізна розглядала актуальність, теоретичну та практичну значимість наших робіт. Кожному з нас давала індивідуальні завдання і намічала шляхи швидкого завершення дисертацій. Мені було дивним, як у такому віці людина вирізняється неабиякою посидючістю, терпінням, працьовитістю. І ми всі, молоді науковці, ні в чому не могли підвести Вікторію Антонівну.

У своїх наукових роздумах вона неперевершена, увесь свій професіоналізм намагалась передати нам, учням. Вікторія Антонівна була врівноваженою, доброю, інтелігентною жінкою, частинка її душі передалася і кожному з нас.

По часі, в своїх наукових порухах я особисто збагнув, що якщо ти хочеш стати справжнім науковцем – маєш присвятити цьому все життя, навіть тоді, якщо воно переповнене невдачами та перешкодами. Її наукові спрямування лягли в основу мого професійного зростання стосовно виконання моєї докторської дисертації.

Вона для мене була і залишається сяючою зорею, яка освітлює шлях всім, хто живе біля неї. Вікторія Антонівна Малішевська зразок людини, наставника, керівника, вчителя.

Лойтра А.О.,
доцент БДМУ

Завжди з вдячністю згадую професора Вікторію Антонівну Малішевську, яка опікувалася моїм становленням як у науковому, так і педагогічному плані.

Навчаючись в аспірантурі при кафедрі анатомії людини, я відвідував її лекції та практичні заняття, з яких набирався досвіду логічного і послідовного викладання анатомічних знань, демократичного та поважного ставлення до студентів і колег. Спілкування з Вікторією Антонівною стимулювало до розширення знань не тільки з анатомії та ембріології, а й більш широких морфологічних та еволюційних поглядів.

Продовжуючи традиції ембріональних досліджень, започаткованих професором М.Г. Туркевичем, Вікторія Антонівна сприяла зростанню вчених-ембріологів в Україні, будучи керівником багаточисельних кандидатських та докторських дисертацій.

У своїх захопленнях Вікторія Антонівна не обмежувалася тільки професійною діяльністю. У сферу її інтересів входили новини літератури та музики, про що завжди з нею було приємно поспілкуватись, так як вона часто мала свій оригінальний погляд на всі явища життя. Життєрадісність, почуття гумору, глибокі знання робили спілкування з нею простим, доброзичливим, інформаційним.

Морфологічні дослідження професора В.А. Малішевської відіграли значну роль у розвитку анатомічної думки. Вихованка відомого анатома Р.Д. Синельникова, засновника макро-мікроскопії анатомії, вона продовжувала та творчо розвивала цей прогресивний напрямок у морфології. Вагомий інтерес представляють роботи професора В.А. Малишевської „Про ембріологію легень людини та тварин ” виконані під керівництвом видатного ембріолога професора М.Г. Туркевича. Чималу наукову та практичну цінність представляють дані про варіантну анатомію легень людини. Скрупульозно виконані професором В.А. Малішевською корозійні препарати легень та тварин є унікальним надбанням і нині становлять гордість колекції музейних препаратів кафедри, це свідчення особливої любові до наукових досліджень.

Професор В.А. Малішевська була не тільки відомим анатомом-ембріологом, але прекрасним педагогом. Її лекції по анатомії привертали увагу високою науковою ерудицією, ясністю думки, глибиною змісту, логічною послідовністю. Вона широко використовувала дані сучасної наукової літератури та багату колекцію анатомічних препаратів кафедри. Професор В.А. Малішевська вчила студентів найважливішому – вмінню самостійно мислити, критично оцінювати свої спостереження.

Виключна прямота та працьовитість, високо розвинуте почуття обов’язку, вимогливість до себе та інших, доброта, чуйність – основні риси професора В.А. Малішевської – людини і вченого, прекрасного анатома - ембріолога.

Публікації про Малишевську В.А.:

- 1.** Буковинська державна медична академія: становлення , здобутки, перспективи розвитку / за ред. В.П.Пішака.- Чернівці: БДМА, 2004. - С.71- 72.
- 2.** Історія кафедри анатомії людини Буковинської державної медичної академії / Б.Г.Макар, М.М.Козуб, В.В. Кривецький [та ін.] // Клінічна анатомія та оперативна хірургія.- 2003. - №4.- С.72-75.
- 3.** Круцяк В.М. Морфологічні дослідження в Чернівецькому медичному інституті /В.М.Круцяк, Г.І.Кокощук, В.І.Проняєв. // Вчені Буковини - народній охороні здоров'я. - Чернівці, 1984. - С.9- 10.
- 4.** Лютик М.Д. Кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії Буковинської державної медичної академії: історичний нарис / М.Д.Лютик, В.П.Пішак. - Чернівці: БДМА, 2001. - С.44.
- 5.** Лютик М.Д. Кафедра анатомії Буковинського державного медичного університету: історичний нарис / М.Д.Лютик, В.П.Пішак, С.М.Луканьова. - Чернівці: Букрек, 2009. - С. 90- 93.
- 6.** Сторінки історії : біографічний довідник завідувачів кафедр та професорів Буковинської державної медичної академії (1944-1998 рр.) [за ред. В.П. Пішака] – Чернівці: БДМА, 1999.- С.102.